

Midhat Ajanović Ajan

ADAM A. SUBAŠIĆ Potočarske sjene; Potočari – potop i Nuhova lađa; Na Drini ćuprija i grebna tišina • **SREBRENICA** Komemorativni skup u Saboru RH; Priče iz Srebrenice • **KULTURA SJEĆANJA** Ahmići 1993.; Ne u naše ime • **DOGAĐANJA** Poetski realizam Sidranovih filmskih priča; Slijepac pjeva svome gradu; Safet Isović, Orfej našeg vremena • Ansambl i orkestar **BOSANA** • **KULTURA** izložbe, tribine, knjige

Fotografija: Nikola Šolić

Adam Subašić

Potočarske sjene

Sjene smo
Iz bivših ratova
Pradavnih stoljeća
I skorih vijekova
Iz naših mladih dana
Iz njihovih ratova
Preživjele
Samo sjene

Prozirne
Bez glasa su
Nevine

Jer sjena nije kriva
Kud je čovjek vodi
A sunce premeće

Zar izvor života da kriviš
Što kao sjena
Svijetom hodiš

Riječi careve su svete
Prijeteće:
Sretan budi i zahvalan
Što i kao sjena nečija
Svijetom hodiš i živiš!

BOŠNJAČKI GLAS

Informativno glasilo
Bošnjačke nacionalne zajednice
Hrvatske
ISSN: 1846-3215

Izdavač

Bošnjačka nacionalna zajednica
Hrvatske

Za izdavača

Hase Salihović

Glavni i odgovorni urednik

Bosiljko Domazet

Zamjenici glavnog urednika

Sead Berberović

Mirela Čaušević

Tehnički i grafički urednik

Srećko Brdovčak Mac

U ovom broju pišu i govore

Charlotte van Baak, Esad Bajtal,
Denis Beganović, Sead Berberović,
Mirela Čaušević, Sinan Gudžević,
Hariz Halilović, Faruk Islamović,
Adnan Jahić, Enes Kišević,
Aleksandra Kokotović,
Mehmed Pargan, Adam Subašić,
Ajka Tiro Srebreniković,
Ivan Žaknić

Fotografije

Ognjen Karabegović

Nikola Šolić

Dizajn

Damir Bralić i Andrija Mudnić

Prijelom

Ivana Franjić Jelača

Tisak

Grafomark d.o.o., Zagreb

Naklada: 800

Tiskano uz financijsku potporu
iz Državnog proračuna RH
posredovanjem Savjeta za
nacionalne manjine

ADAM A. SUBAŠIĆ

Potočarske sjene 3

RIJEČ UREDNIKA

Razumijevanje drugih 5

SREBRENICA

Dan sjećanja – Komemorativni skup
u Hrvatskom saboru 6

Priče iz Srebrenice 10

KULTURA SJEĆANJA

Ajka Tiro Srebreniković: Ahmići 1993. 13

Ne u naše ime – izjava udruga 15

DOGAĐANJA

„Slijepac pjeva svome gradu”
večer posvećena Abdulahu Sidranu 16

Ivan Žaknić: Poetski realizam
Sidranovih filmskih priča 17

Predstavljena knjiga Faruka Islamovića
„Izlet u Bosanski Novi” 19

Održana 8. večer bošnjačke kulture
u Gradu Crikvenici 20

Posjet Institutu Ibn Sina u Sarajevu 21

Bajramski koncert u Zagrebu 22

Izložba multimedijalne umjetnice
Aleksandre Kokotović 25

Predstavljena knjiga Adnana Jahića
„Između čekića i nakovnja” 27

V. etno, poetski, glazbeni program
Sevdah u poeziji – poezija u sevdahu 30

„Sevdalinkom kroz Hrvatsku” 30

Predstavljena knjiga Mehmeda Pargana
„Prvi put sa kćerkom u Potočarima” 31

Potpisani ugovori za dodjelu sredstava
za besplatnu pravnu pomoć u 2024. 35

Iz ljubavi prema Bosni i Istri
19. Festival bošnjačke kulture u Istri 36

Istarske gondže nastupile u Fažani 37

„Safet Isović, Orfej našeg vremena” 38

ADAM A. SUBAŠIĆ

Potočari – potop i Nuhova lađa spasa

Na Drini ćuprija i grebna tišina 40

Biografija 42

Napomena:

Tekstovi koje objavljujemo izražavaju stavove samih autora, a ne redakcije ili nakladnika. Misija časopisa je prenositi mišljenja i stavove o raznolikim problemima i zbivanjima te tako pridonijeti uspostavljanju dijaloga. Pozivamo zainteresirane da nam pošalju svoje radove na mail bosnjackiglas@gmail.com Posjetite i stranice www.bnzh.hr kao i Facebook [Bosnjacki glas BNZH](https://www.facebook.com/Bosnjacki.glas.BNZH).

RIJEČ UREDNIKA
Bosiljko Domazet

Razumijevanje drugih

TKO je zapravo pobijedio na izborima, koji svjetonazor je prevladao? Pogledajte svijet oko sebe, bliže i dalje, vidjet ćete, budimo optimistični, proplamsaje slobode, ali i pobornike turbo konzervativnih ideja i svjetonazora, one koji „slobodom mišljenja” nazivaju osporavanje ustavnim zakonom zaštićenih prava manjina i prigovaraju medijima manjina što se ne bave samo manjinskim temama. Kao da bi oni imalo znali štogod o tome što su to *manjinske* teme.

Negdje sam na mrežama svih mreža vidio rečenicu: „Na našim je prostorima prošlost neizvjesnija od budućnosti”.

Usputno, na našim jezicima, računalo, ili kompjutor podvlači pridjev „neizvjestan” – umjesto njega sugerira *nepouzdan*, *nesiguran* i pridjev opisuje kao „koji se ne može predvidjeti ili zaključiti s pouzdanošću”.

Doista, saznajemo li nešto o prošlosti, kada se i ova nedavna (zar već?) nalazi i u školskim udžbenicima. Jedini je problem što oni, ti udžbenici, ovisno u kojem se dijelu *naših* prostora primjenjuju – posve iste događaje, blago ćemo reći, opisuju na drastično različite načine.

Stvarno, imamo li primisli na ikakvu budućnost, imamo li barem sliku, jer doba je digitalno, sliku boljih sebe nego što smo bili.

Onomad smo, zar ne, varali na ispitima, tražili i nalazili vezu, prepisivali, govorili da „imamo ljude za to”, kupovali lažne diplome (umjesto pravih a i toga je bilo) - zajedno natopljeni i premreženi korupcijom tražili smo nešto *preko reda*.

Možda će i to vrijeme jednom proći. Ali tada ćemo, ako ga ikada bude, ostati ovdje posve sami, a oni koji to nisu mogli podnijeti bit će daleko.

Iz ovih je zemalja, od njezinih nezavisnosti, od devedesetih prošloga stoljeća, odselilo i otišlo možda milijun ili više njezinih stanovnika. Nemali broj je *preselio* na onaj svijet slijedom nikada objavljenih ratova.

Što je onda manjina, gdje ona bude? Kako se odnosi prema većini, pitanja su za sve nas. Jer kada smo manjina, onda smo DRUGI, oni drugačiji, oni koji nisu MI.

Pristajete li biti onaj *drugi*, kojeg većina sama *imenuje* manjinom i dodjeljuje vam folklorni zabran gdje ćete čuvati i njegovati svoj identitet, jezik i kulturu, bez iskoraka u razmatranje općih problema društva, nekmoli politike?

Susreti s drugim i drugačijim, među ostalim, zadaće su lista koji čitate. Kod nas ćete vidjeti i tekstove ukrašene *fontovima* latinice, ćirilice, glagoljice, bosančice, čak i arebice – susret s drugim oduvijek je bilo univerzalno iskustvo naše vrste.

Lijepo pjeva Enes Kišević: „što znači biti prvi u svojoj zemlji, u svome narodu / prvi pjesnik, prvi domoljub, prvi na sto metara / meni su puno vrjedniji od mene drugi ljudi / druge zemlje, drugi narodi / kad gledam more, kad gledam zvijezde u noći / meni je smiješno ovo moje ja”.

DAN SJEĆANJA NA GENOCID U SREBRENICI

Održan komemorativni skup u Hrvatskom saboru

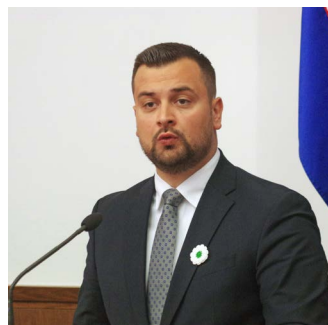

U POVODU 11. srpnja, Dana sjećanja na genocid u Srebrenici, u Hrvatskome saboru, 5. srpnja 2024. održan je komemorativni skup pod pokroviteljstvom Hrvatskoga sabora, a na inicijativu saborskog zastupnika bošnjačke nacionalne manjine Armina Hodžića, Nacionalne koordinacije Bošnjaka u Republici Hrvatskoj – Bošnjaci zajedno!, Vijeća bošnjačke nacionalne manjine Grada Zagreba i mnogih drugih bošnjačkih organizacija u Hrvatskoj. Na komemorativnom skupu pozdravljeno je donošenje UN-ove Rezolucije o genocidu u Srebrenici, ali i upozoreno da se ta tragedija pokušava relativizirati.

Rezolucija Opće skupštine Ujedinjenih naroda (UN) svijetu jasno je poručila da se u Srebrenici dogodio čin genocida te je ujedno 11. srpnja proglašen Međunarodnim danom promišljanja i sjećanja na genocid, a sve članice UN-a pozvane su da obilježe taj dan. Nažalost, mir u Bosni i Hercegovini i kraj rata na području bivše Jugoslavije plaćen je visokom cijenom i životima brojnih nevinih žrtava i civila.

Relativiziranje zločina u današnje vrijeme kada po svijetu bukte novi sukobi i ratovi mora nam biti poziv na uzbunu jer takvo što vrlo lako može biti klicom novog nasilja, mržnje i budućih sukoba, jer današnji nas ratovi - u Ukrajini, na Bliskom Istoku i Africi - vrlo jasno podsjećaju koliko je malo potrebno da se zlo vrati i rasplamsa, rekao je **Gordan Jandroković**, predsjednik Hrvatskog sabora.

Jandroković je iskazao poštovanje svima koji su došli u Hrvatski sabor na obilježavanje 29. godišnjice genocida u Srebrenici i

u nastavku kazao: „Taj ogroman poraz ljudskosti, koji se dogodio za naših života, u ovom visokom domu komemoriramo još od 2005. godine, kada smo jednoglasno usvojili Izjavu o Srebrenici. Podsjetio bih i da smo 2009. godine u Saboru proglasili 11. srpnja Danom sjećanja na genocid u Srebrenici... Nas ostale pak, žrtve Srebrenice, ali i sve druge nevine žrtve u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj, od Vukovara do Škabrnje, obvezuju na borbu protiv zaborava i protiv ponavljanja tamnih strana prošlosti. One moraju ostati u našem kolektivnom sjećanju kao trajni podsjetnik kako se zlo može dogoditi svugdje i bilo kada. Moramo stoga njegovati kulturu sjećanja i poštivati sve nevine žrtve, te jasno i bez zadržke osuditi svaki zločin. To je bitan dio našeg današnjeg doprinosa zaštiti ljudskih i manjinskih prava i važan korak u izgradnji društva u više tolerancije i međusobnog uvažavanja.”

Saborski zastupnik **Armin Hodžić** smatra kao genocid u Srebrenici još traje i ušao je u posljednju fazu koja se zove negiranje genocida. „Danas ratni zločinci za taj genocid nisu kažnjeni. Dapače, dobivaju trgove, ulice studentske domove koji nose njihova imena, a koja se dodatno skandiraju na sportskim događajima”, upozorio je. Smatra kako to pokazuje da društvo nije prošlo katarzu i da zločin nije kažnjen te poručio kako je, pored sjećanja na žrtve

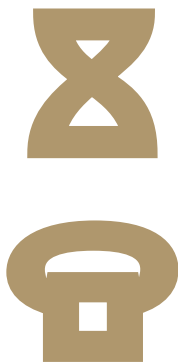
genocida u Srebrenici, važno da poučeni zločinom koji se dogodio započnemo mijenjati svijet oko sebe.

Na poricanje genocida i slavljenje zločinaca u Srebrenici upozorili su i predsjednik Nacionalne koordinacije Bošnjaka u Hrvatskoj **Bermin Meškić** i veleposlanica BiH u RH **Elma Kovačević-Bajtal**.

Rezolucija o Srebrenici ulijeva nadu, ne samo BiH nego i cijelom svijetu poručuje da nema zaborava i negiranja genocida i da istina ima posljednju riječ, rekla je **Elma Kovačević Bajtal**.

Izaslanica predsjednika Republike **Melita Mulić** poručila je da žrtve Srebrenice uvijek i iznova trebaju podsjetiti koliko je opasno propustiti i preventivno učiniti sve da do rata ne dođe, kao što se to propustilo 1991. u Hrvatskoj, i nakon toga u BiH, koje su bile napadnute od istog agresora u ime velikosrpske politike. Upozorila je i da međunarodna zajednica tada nije našla načina djelotvorno se uključiti u rješavanje tzv. jugoslavenskog problema dok je on još tinjao.

Unatoč užasu koji se dogodio, izaslanik zagrebačkog gradonačelnika **Luka Korlaet** izrazio je nadu da će Srebrenica ponovno postati mjesto prosperiteta kao što je to bila u prošlosti. Naveo je i da će primiti sudionike ultramaratona od Vukovara do Srebrenice u dužini od 227 kilometara, a kojim se „bratimljuju ta dva grada”.

Izlaslanik predsjednika Vlade Gordan Grlić Radman rekao je da nije upitno da se u Srebrenici dogodio genocid jer je to 2007. potvrdio i Međunarodni sud za ratne zločine, založivši se za procesuiranje zločinaca i protiv njihova veličanja jer je to, kako je kazao, isto zločin.

Sudionici komemoracije imali su priliku čuti osobno svjedočanstvo Esnefe Smajlović Muhić, koja je rekla: „U genocidu moja porodica Smajlović stradala je u tri koljena. Moj djed Osman, njegovi sinovi Omer i Nusuf, njegovi unuci Samedin i Fahrudin, djedova braća Abid i Atif, djedovi bratići Halid, Smajo, Mešan, Senahid, djedovi tetići i tako redom, više od 50 užih i širih srodnika.”

Na kraju komemoracije izvedena je muzička kompozicija *Srebrenički inferno* napisana u spomen na žrtve genocida u Srebrenici. Tekst je napisao pjesnik Džemaludin Latić dok je muziku komponirao Đelo Jusić, a prvi je put izvedena 20. rujna 2003. prilikom otvaranja Memorijalnog centra Srebrenica - Potočari. (izvor: Hina, agencije)

Fotografije:
Ognjen Karabegović

KIC BiH - izložba „Priče iz Srebrenice”

U ORGANIZACIJI Veleposlanstva Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj i u suradnji s Memorijalnim centrom Srebrenica - Potočari, u Kulturno-informativnom centru Bosne i Hercegovine u Zagrebu 18. lipnja 2024. otvorena je izložba „Priče iz Srebrenice”.

Obraćajući se prisutnima veleposlanica Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj **Elma Kovačević-Bajtal** istakla je da usvojena rezolucija Opće skupštine UN-a o genocidu Srebrenici ulijeva nadu građanima Bosne i Hercegovine i cijelog svijeta i šalje poruku da nema zaborava niti negiranja genocida kao i da je istina ta koja ima posljednju riječ. Upravo zbog ogromnih žrtava agresije na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine te preživjelih majki Srebrenice, veleposlanica Kovačević-Bajtal uputila je posebnu zahvalnost Njemačkoj i Ruandi, koje su predložile usvajanje rezolucije kao i Republici Hrvatskoj koja je, zajedno s ostale 34 države, bila sponzor rezolucije.

10

Prisutnima se obratila i veleposlanica Kraljevine Nizozemske u Republici Hrvatskoj **Charlotte van Baak**. Konstatirajući kako još ima država i ljudi nespremnih da se suoče s povijesnom istinom te prihvate presude međunarodnih sudova koje nedvosmisleno potvrđuju počinjeni genocid u Srebrenici, rekla je da je povijest Srebrenice i počinjeni genocid u zaštićenoj UN enklavi dio povijesti i njene zemlje. Upravo i zbog toga osjećamo dužnost da se nedvosmisleno, jasno i odlučno suprotstavimo svima onima koji nastoje osporiti zločin genocida. Veleposlanica Van Baak podržala je inicijativu bošnjačke zajednice u Kraljevini Nizozemskoj da se u glavnom gradu Den Hagu podigne spomenik žrtvama srebreničkog genocida.

11

Otvorenju izložbe prisustvovao je veliki broj uglednih gostiju, među kojima su bili i izaslanica predsjednika Republike Hrvatske **Melita Mulić**, izaslanica predsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministar znanosti, obrazovanja i mladih Republike Hrvatske **Radovan Fuchs**, izaslanici ministra vanjskih i europskih poslova, ministra obrane i ministra prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, te predsjednik Republike Hrvatske u mandatu 2000.-2010. **Stjepan Mesić**.

Ispred vjerskih zajednica otvorenju izložbe nazočili su muf-tija zagrebački **Aziz efendija Hasanović**, dok je Zagrebačku nadbiskupiju i nadbiskupa Dražena Kutlešu, u svojstvu izaslanika, predstavljao kancelar i biskupski vikar biskup **Marko Kovač**.

Veliki broj veleposlanika na čelu s doajenom diplomatskog zbora i papskim nuncijem u Republici Hrvatskoj monsinjorom **Georgijem Linqua** sudjelovao je u ovom događaju kao i više diplomatskih predstavnika te drugih osoba iz javnog i kulturnog života Republike Hrvatske i Grada Zagreba.

NE U NAŠE IME – 31. GODINA OD RATNOG
ZLOČINA U AHMIĆIMA

Zajednička izjava

U povodu 31. obljetnice ratnih zločina počinjenih u Ahmićima pokraj Viteza, zajedničku izjavu javnosti uputili su: Centar za žene žrtve rata – ROSA, Zagreb; Udruženje za društvena istraživanja i komunikacije (UDIK), Sarajevo; Centar za građansku hrabrost, Zagreb; Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću, Zagreb; Ženska mreža Hrvatske. Na dan 16. travnja 2024. na zagrebačkom Trgu bana Josipa Jelačića, predstavnici ovih udruga organizirali su prosvjedno stajanje u znak sjećanja na žrtve Ahmića. Istog dana, u zagrebačkoj Knjižnici i čitaonici Bogdana Ogrizovića održan je okrugli stol „Jesmo li nakon 31 godinu spremni za suočavanje s mračnom stranom hrvatske uloge u ratu protiv Bosne i Hercegovine”. Govorili su: Boris Pavelić, novinar; Ajka Tiro Srebreniković; književnica; Senna Šimek, aktivistica Inicijative mladih za ljudska prava Hrvatska. Razgovor je moderirao Jerko Bakotin, novinar.

RATNI zločin u Ahmićima, jedan je od najpoznatijih i najokrutnijih zločina na teritoriji nekadašnje Jugoslavije. Ujedno, to je i najveći pojedinačni zločin počinjen tijekom bošnjačko-hrvatskog sukoba u Bosni i Hercegovini. Ubijeno je 116 osoba. Dvije mjesne džamije su uništene do temelja.

U ranim jutarnjim satima, 16. travnja 1993., napad na srednjo-bosansko mjesto izvele su lokalne postrojbe HVO-a. Haški je sud zločine u ovom mjestu okarakterizirao zločinom protiv čovječnosti. Među ostalima, Dario Kordić je osuđen po zapovjednoj odgovornosti na 25 godina za ratne zločine počinjene u središnjoj Bosni, uključujući i Ahmiće.

Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) je ustanovio da je zločin počinjen u okviru međunarodnog oružanog sukoba između Republike Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske. Pravomoćno je potvrđeno da je „Hrvatska ostvarivala sveukupnu kontrolu nad HVO-om” te „rukovođila u planiranju, koordinaciji i organizaciji HVO-a.”

Ahmići su vrh ledenog brijega svih ratnih i nacionalističko-ekspanzionističkih politika Hrvatske prema Bosni i Hercegovini. Odnos prema ovom ratnom zločinu primjer je hrvatskog odnosa prema suočavanju s prošlošću. Smatramo da se regionalna suradnja, poštovanje i solidarnost jedino mogu izgrađivati ako prošlosti pristupamo iskreno i odgovorno. No, i poslije tri desetljeća u Hrvatskoj ne vidimo pomake u smjeru preuzimanja odgovornosti za zločine počinjene u njeno ime. Zabrinjavaju nas i prošlogodišnje izjave osuđenog Darija Kordića koji je kazao: „Rekao sam, sve bih ponovio, ni sekunde ne bih zamijenio. Svaka sekunda je vrijedila.” No, zabrinjava nas i muk hrvatske političke javnosti na ovakve istupe. Izjavu je osudio Evropski parlament. Zastupnici HDZ-a u Evropskom parlamentu, glasali su protiv tog amandmana. Nisu se ogradili od izjava Darija Kordića. Odlikovanja mu još uvijek nisu oduzeta.

Već godinu dana iščekujemo odgovor Grada Zagreba da podrži našu inicijativu o imenovanju trga u znak sjećanja na ahmićke žrtve. Trg posvećen ahmićkim žrtvama bi svojim postojanjem doprinosio prevenciji zločina, osvještavanju javnosti i educiranju mladih generacija. Važan je i zbog žrtava, ali i zbog ljudi kao što je Dario Kordić, koji održavaju nacionalističke sukobe i utiru put mogućim novim ratnim strahotama. Sve suprotno od našeg zahtjeva negira ratne zločine i onemogućuje politiku odgovornosti. Zato i ove godine tražimo od vlasti glavnog grada Hrvatske da pozitivno odgovore na našu inicijativu. Da pokažu da su im istina, sjećanje i dobrosusjedski odnosi izuzetno važni.

Piše:
Ajka Tiro Srebreniković

Ahmići 1993.

14

KADA sam pozvana ponešto reći o ovoj temi, u početku mi se činilo da je sve već rečeno, ispričano, dobilo sudski epilog, osuđeno - ali ipak nešto u zraku ostalo je nedovoljno kazano. Naravno, nisam tu da s povijesnog, političkog, geopolitičkog ili bilo kojeg drugog stajališta pojašnjavam ono što se dogodilo u Ahmićima 1993. godine. Nakana mi je da pokušam kroz kulturu sjećanja/pamćenja progovoriti o ovoj jako bolnoj temi kako za Bošnjake tako i za sve one ljude koji suosjećaju s patnjama i nepravdama prema drugima.

U selu Ahmići, općina Vitez, BiH, 16. 4. 1993. godine, od strane HVO-a dogodio se ratni zločin nad bošnjačkim civilima. Ubijeno je 116 osoba, 32 žene i 11 djece. Najmlađe je imalo tri mjeseca, a najstarija osoba 81 godinu. Pored ljudskih žrtava, u tom stravičnom pohodu eksplozivom su uništene dvije džamije, a od 200 bošnjačkih kuća, 180 ih je spaljeno.

Međunarodni sud za ratne zločine počinjene na području bivše Jugoslavije presudio je da su ubojstva u Ahmićima bila zločin protiv čovječnosti, a jedan od zapovjednika akcije, u to vrijeme potpredsjednik HDZ BiH Dario Kordić, osuđen je na 25 godina zatvora. Pokolj su otkrile mirovne snage UN-a sastavljene od britanske vojske pod zapovjedništvom pukovnika Boba Stewarta.

Pojmovi pamćenje/sjećanje često se koriste kao svojevrsni sinonimi. Pamćenje je dio čovjekova života otkako je postao svjestan sebe i onoga što ga okružuje ili što ga određuje. Platon je govorio o ljudskome duhu kao o voštanoj ploči u koju se

dublje ili pliće utiskuju određene slike (događaji), bez potrebe prijevoda u znakove. I Aristotel je kao metaforu materije pamćenja imao vosak (*opažaji u pamćenju ostavljaju tragove kao pečat u vosku*). Tako nas Aristotel upućuje na odsutno, na sliku koju treba promatrati u sebi. Prisjećanje se odvija neprekidnim promatranjem *slične* slike, a ta sličnost omogućuje fiksiranje odsutnoga.

„Sjećanje je imenica izvedena od glagola sjećati se. Šira je i neodređenija, manje trajna od onoga što jeste pamćenje. Pamćenje duže traje od sjećanja. Sjećanje blijedi, pamćenje ne blijedi. Pamtim da bih izvukao pouke, a sjećam se jer je čovjek biće sjećanja. U Bosni i Hercegovini treba raditi na kulturi pamćenja koja jezičkom formulacijom pretpostavlja da se u kulturi pamćenja više neće zaboraviti ono što se događalo. Mada, to pamćenje ne podrazumijeva onu narodnu ‘pamti pa vrati’. Ovdje se ne radi u tome da mi pamtimo i vraćamo, nego da pamtimo da bismo bili i dalje na putu čovjeka koga zločin (s vremena na vrijeme) na ovim prostorima zaustavlja”, istaknuo je akademik Dževad Jahić.

Potrebno nam je sjećanje, a pogotovo pamćenje, jer se dogodilo toliko ružnih stvari da je normalno da sjećanja počinju blijedjeti ili se u njih sve češće useljavaju tuđe intervencije i interpretacije. Kultura sjećanja je kratkotrajna, ili u najmanju ruku nepouzdana, za razliku od kulture pamćenja koja ide pod ruku s poviješću kao historiografijom, pravnim aktima, presudama, činjenicama koje su neosporne.

Riječ kultura tumači se kao ono što je odnjegovano, kultivirano kroz ljudsku povijest i civilizaciju. Oni koji su kulturni ne pljuju na pod, kao što i ne ubijaju civile i ratne zarobljenike. Međutim, i povijest i sadašnje vrijeme nas uče da i nije baš tako. U ovom trenutku na hiljadu neđužne djece, žena i onemoćalih stradaju od sjevera Europe do juga, do kolijevke ljudske civilizacije. Postavljam po milijardu puta isto pitanje: Zašto?

Kultura nekih naroda s prostora bivše države u 90-im godinama 20. stoljeća bila je slična srednjovjekovnoj kulturi u kojoj su ikonografija i jezik simbola igrali presudnu ulogu u nacionalnoj osviještenosti stotina hiljada ljudi. Vode li se ratovi u ime neke više sile, Boga, nacije, države? Žrtve se dijele na vaše i naše. Dok na takav način etiketiramo čovjeka u sferi smo diskursa koji ne vodi ničemu. Diskurs se sastoji od riječi koje mogu ubijati, one su prva stepenica koja će proizvesti buduća ubojita sredstva. Riječi mogu biti i blagodat, ali manipulacija riječima, podacima, činjenicama je ono što je užasno. Zločin u Ahmićima pokušavao se zataškati, ali kako se kaže u narodu „ako laže koza ne laže rog”. Svako ima pravo na sjećanje i osjećaje, to je samo naše, naš unutarnji emocionalni svijet. Ponekad ga iskonstruiramo na nama svojstven način gdje se događa susretanje naučenog, bajkovitog, mitološkog. Tamo gdje mitska svijest zauzima dominantno mjesto, uopće nema povijesti u smislu historiografije. Sljedbenici mitološke predaje falsificiraju povijest na način da svoju uljepšavaju, a tuđu omalovažavaju.

Kultura po Raymondu Williamsu predstavlja skup djela uma i mašte koja pamti ljudske misli i iskustva. Pozicija religije u proteklim ratovima na prostoru bivše države bila je ključna za apokaliptične slike ljudskog stradanja. I to je činjenica. U Kur'anu stoji da je Allah dž.š. ljude stvorio u različita plemena da se bolje (u)poznaju¹. Ne stoji da se poubijaju. A čovjek vođen otrovom nacionalizma, u drugome čovjeku, koji je Božji dar, vidi neprijatelja samo zato što ima drugačije ime od njegovog, što se Stvoritelju obraća na drugačiji način ili što u svojoj kulturi ima drugačije adete. Ponovno: Zašto?

Možda bi se ponašanje onih koji su činili i sudjelovali u ratnim zločinima i genocidu, kulturocidu, moglo pojasniti preko jezika Jacquesa Lacana gdje se razrješenje Edipove krize kod pojedinca ostvaruje kao novačenje u patrijarhalne ideologije i pokoravanje

Zakonu Oca, gdje se ne ostvaruje sposobnost samoprepoznavanja, ali se prepoznaje vlastita slika u zrcalu. To predstavlja početnu fazu u čovjekovom odrastanju od djeteta do odrasla čovjeka, gdje mala životinja još uvijek ne predstavlja subjekt. Kod ratnih ekstremista došlo je do simboličke matrice u kojoj se Ja obrušava na svoj praiskonski oblik.

I zašto se onda čovjek laća oružja i ubija nevine ljude? U ime čije, koga, kad svi idemo na susretanje s Onim koji je sve ovo stvorio. Nacionalisti se također boje i Boga, smatrajući da Bog upravlja po njihovoj mjeri, prisvajaju vrhovni Um, kao da je on stvoritelj samo njih i njihovog naroda. Dariju Kordiću ukazao se Isus (Isa a.s.), tako su obavijestili mediji, pa se čovjek posvetio vjeri. Postao propovjednik i tumač Isusove riječi. A ne zna ili ne želi znati da bošnjački narod s istom ljubavlju govori o Isusu (Isa a.s.) kao i o Muhamedu a.s.. Tko ubije jednog nevinog čovjeka kao da je pobio cijeli svijet, eto tako govori sveta knjiga muslimana. A kako će pred Svevišnjim opravdati zločin nad 116 ubijenih Bošnjaka. Isus (Isa a.s.) nijemo gleda u zločince jer on nije ni Hrvat, ni Bošnjak, ni Englez, već je Ljubav koju je Stvoritelj preko svoga Odabranika poslao svakom čovjeku.

◆◆◆

AJKA TIRO SREBRENIKOVIĆ, rođena je u Duvnu 1961. godine gdje je završila osnovnu školu i gimnaziju. Diplomirala na Nastavničkom fakultetu u Nikšiću, Republika Crna Gora, četverogodišnji studij srpskohrvatskog jezika i književnosti jugoslavenskih naroda i narodnosti. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu magistrirala je na Odsjeku književnosti s temom „Konceptija likova u romanu ‘Derviš i smrt’ Meše Selimovića. Na istom fakultetu odslušala i položila ispite na doktorskom studiju književnosti i kulturalnih studija. Radila je kao nastavnica jezika u osnovnim i srednjim školama u BiH i RH. Objavljivala je radove u časopisu za kulturu i društvena pitanja „Behar”, informativnom časopisu „Preporodov Journal”, Književnoj reviji „Marko Marulić”, „Bošnjačkom glasu” i „Almanahu”. Sudjelovala je na okruglim stolovima i simpozijima, najčešće o temi bosanske/bošnjačke književnosti i kulture. Objavljeni radovi: „Znakovi osobnosti u Dervišu i smrti Meše Selimovića”; „Identitet - jezik, bosanska književnost”; „Davna svitanja”, poezija; „Susretanja”, poezija.

¹ O, ljudi! Zaista smo vas Mi stvorili od muška i ženska (*oca i matere*) i učinili smo vas narodima i plemenima da biste se (*medusobno*) poznavali. Kod Boga je najplemenitiji između vas (*onaj*) koji je najbogobojazniji. Zaista Bog zna (*i*) svjedok je (*toga*)“ (Kur'an, Sura El-Hudžurat, ajet 13.)

Fotografije:
Ognjen Karabegović
Nikola Šolić

„Slijepac pjeva svome gradu” – večer posvećena Abdulahu Sidranu

U dvorani Kulturno-informativnog centra ambasade BiH u Zagrebu, 4. lipnja 2024. u suradnji s Fondacijom Sidran iz Sarajeva, održana je večer posvećena književnom i filmskom stvaralaštvu Abdulaha Sidrana, preminulom bosanskohercegovačkom književniku, pjesniku i znamenitom scenaristu jugoslavenske kinematografije.

16

UVODNO je prikazan kratki film (A)TORZIJA po Sidranovu scenariju, snimljen u Sloveniji 2002., prvi profesionalni film tada 24-godišnjeg redatelja **Stefana Arsenijevića**. Ovaj petnaestominutni film nagrađen je „Zlatnim medvjedom” na Berlinskom festivalu 2003. te nagradom Evropske filmske akademije, a 2004. nominiran je za Oscara u kratkometražnoj kategoriji.

Filmski kritičar **Ivan Žaknić** govorio je o Sidranovom doprinosu filmu i scenarijima koje je napisao za niz kulturnih filmova jugoslavenske i bosanskohercegovačke kinematografije, posebno ističući originalnost i neposrednost Sidranova opisivanja ljudi, ambijenta i života u sarajevskim mahalama i predgrađima.

Pjesnik i književnik **Enes Kišević** osvrnuo se na ljepotu i melodičnost Sidranova pjesništva, a publicu u punoj dvorani Kulturno-informativnog centra osobito su dojmili njegovi stihovi koje je izgovorio Kišević: Bašeskija, Ženska pjesma, Zašto tone Venecija, Mora, Pao tespih, Slijepac pjeva svome gradu, Na Kranjčevićevom grobu.

O svojim sarajevskim druženjima s „drugom Avdom”, njegovom društvenom angažmanu, prepiskama i međusobnoj potpori govorio je akademik **Esad Bajtal**. Sidran je smatrao „da ljudi koji nikada ne mijenjaju mišljenje, više vole sebe nego istinu”, naveo je Bajtal, govoreći i o polemičkim zgodama na javnoj bosanskohercegovačkoj sceni. Podsjetio je i na Sidranovo gledanje na šah u kojemu je bio majstor, dovodeći to u vezu s originalnom i samosvojom

Sidranovom kreativnošću koja ga je podigla u visine književne proze i poezije te svjetske filmske umjetnosti.

Književnik **Sinan Gudžević** prisjetio se brojnih susreta i zajedničkih putovanja s Abdulahom Sidranom, kao i onoga prvog, početkom sedamdesetih godina prošlog stoljeća u Beogradu, kada je tada još uvijek nepoznati Sidran ostavio na njega snažan dojam. Gudžević je 2011. godine u Hrvatskoj izabrao i priredio zbirku pod nazivom „Partizansko groblje” u kojoj je sabrano 90-ak ponajboljih Sidranovih pjesama. Napomenuo je da stihovi Abdulaha Sidrana „fatalistički progovaraju o neminovnosti ljudskog poraza kao nečega toliko po sebi razumljivog da se i sama pobjeda u njegovoj poeziji procjenjuje zapravo kao neka vrsta smrtnog sagrješenja”.

Izvedbom Sidranove pjesme „Potrebno je dušo” i s dvije glazbene kompozicije na gitari prisutne je pozdravio pjesnik **Mehmed Sadović Hadžibegović**. Zahvalnost organizatorima na kraju večeri, uputila je putem video linka **Miranda Sidran**, predsjednica Fondacije Sidran i kći Abdulaha Sidrana.

U ime domaćina i organizatora, Ambasade Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj prisutne goste, sudionike programa, predstavnike udruga, udruženja i zajednica, ugledne kulturne i javne djelatnike Republike Hrvatske i Grada Zagreba pozdravila je ambasadorica dr. sci. **Elma Kovačević-Bajtal**.

POETSKI REALIZAM SIDRANOVIH FILMSKIH PRIČA

Sve su Sidranove priče „vezane za mahalu“, bilo fizički ili metaforički. A pritom ta mahala, u kojoj se odvijaju priče o životu, sazrijevanju, prvim ljubavima, porodicama, ideologijama i revolucijama, kod Sidrana postaje ne samo cijelo Sarajevo, nego čitav svijet. Tako o scenarističkome opusu **Abdulaha Sidrana** govori filmski kritičar **Ivan Žaknić**. Svrstavši ga među najveće scenariste jugoslavenske kinematografije (uz Zvonimira Berkovića i Dušana Kovačevića), posebno je naglasio poetičnost njegovih scenarija, koju se može pripisati tome što je Sidran bio i vrstan pjesnik, ali i tome što su scenariji njegovih filmova utemeljeni na autobiografskim elementima iz njegova života i života njegove obitelji.

Žaknić nam otkriva i vlastita emotivna sjećanja na Sarajevo, kojima osobitu boju daju i Sidranovi filmovi, te posebno izdvaja legendarni film *Sjećaš li se Dolly Bell*.

„Trebalo reći kako je Sarajevo do te 1981. godine u filmskom smislu provincija, u odnosu na Zagreb i Beograd, a rekao bih to i za tadašnje druge republičke centre. Nije da se u Sarajevu i Bosni nije dotad snimalo, snimljeni su i neki vrijedni filmovi. Ali, recimo, jedini dotadašnji iznimno istaknuti bosansko-hercegovački redatelj je Hajrudin Krvavac, a jedini film koji je dotad, da tako kažem, filmski opjevao Sarajevo je *Valter brani Sarajevo* snimljen 1972. i opet ga je režirao Krvavac. *Sjećaš li se Dolly Bell* će sve to promijeniti. I Sidran će sve promijeniti i Kusturica će sve promijeniti, ne samo zbog *Zlatnog lava* u Veneciji i nagrada na Pulskom festivalu, nego i zbog niza drugih posljedica koje će taj film izazvati... Iz tog se filma na veliko filmsko platno

slio izvorni i ničim omeđeni jezik sarajevskih ulica, sarajevskih mahala, sarajevskog humora, jedne surovosti života, surovosti odrastanja u socijalističko vrijeme i zapravo je nevjerojatan način na koji je Sidran, uz pomoć glumaca, ali, naravno, i Kusturice, uspio sve spomenuto prebaciti iz svijeta književnosti u medij filma. Već tadašnja kritika će početi tražiti sličnosti s čehoslovačkim, odnosno češkim humorom, a zanimljivo je da taj utjecaj, kojega je neosporno bilo, nije došao preko Kusturice, praškog studenta, nego preko Sidrana. Govorilo se i o utjecaju slavnog talijanskog neorealizma čega je isto bilo, baš kao i u utjecaju francuskog poetskog realizma iz tridesetih godina prošloga stoljeća, što je možda i najtočnija usporedba, ali i opet sasvim nedovoljna. *Sjećaš li se Dolly Bell* bio je svijet za sebe, film s jednom od najpoznatijih rečenica u povijesti jugoslavenskog filma (*Svakoga dana u svakom pogledu sve više napredujemo*) pa nije ni čudo što je jedna od prvih nagrada koju je film dobio ona za scenarij na Pulskom festivalu nakon čega je uslijedio i venecijanski *Zlatni lav ...*”.

Kako bi dodatno naglasio neprolaznu vrijednost toga filma i u širem kulturološkom smislu, Žaknić je citirao riječi bosanskohercegovačkog redatelja, novinara i producenta Jasmina Durakovića, izrečene u povodu Sidranove smrti, da je upravo taj film „udario temelje kulturne revolucije koja se početkom osamdesetih događala u Sarajevu i stvorio idejne i svake druge pretpostavke za autentični art pokret koji će uskoro pokoriti cijelu jugoslavensku medijsku i glazbenu scenu, a riječ je, naravno, o *new primitivsu*, o *Top listi nadrealista* i o *Zabranjenom pušenju*”.

Druga suradnja Sidrana i Kusturice uslijedit će četiri godine kasnije u velikom filmu *Otac*

na službenom putu, koji će biti nagrađen i Zlatnom palmom u Cannesu. I u tom filmu nalazimo priču o sazrijevanju, kao i iznimne poetske elemente protkane humorom, ali je pritom osobito važan njegov politički naboj koji uvjerljivo svjedoči o pogubnome utjecaju politike na sudbine običnih ljudi.

„*Otac na službenom putu* je na neki način i začetnik serije filmova koji će se potom dogoditi, a koji govore o anomalijama socijalističkog poretka, pogotovo u njegovim počecima. I nisu ti filmovi, pa tako ni *Otac na službenom putu*, u odnosu na službenu povijest bili revizionistički, oni su jednostavno iskoristili trenutak kada se počinju otkrivati stvari o kojima se dotad u javnosti šutjelo ili tek potihom pričalo”.

Iako su se filmovi koji su hrabro i kritički ukazivali na naličje tadašnjeg društvenog poretka snimali i prije toga, Žaknić ističe da upravo tada, od sredine osamdesetih godina, kreće val takvih filmova.

Žaknić se osvrnuo i na početke Sidranove scenarističke karijere i suradnju s redateljem Slobodanom Praljkom (*Jegulje putuju u Sargasko more*, 1979., *Povratak Katarine Kožul*, 1989.). Pred sam raspad Jugoslavije Sidran više ne surađuje s Kusturicom, nego

se okreće suradnji s Ademirom Kenovićem, s kojim piše scenarij za film *Kuduz*, također usmjeren poetskome realizmu, a uspješnu suradnju s njime nastavit će i godinama kasnije. Tijekom rata, u opkoljenom Sarajevu, Sidran se posvećuje pisanju svojih dojmljivih ratnih pjesama, a ujedno s Kenovićem započinje rad na scenariju filma *Savršeni krug*, kasnije će im se pridružiti i Pjer Žalica.

„*Savršeni krug* je premijerno prikazan 1997., kao jedan od prvih dugometražnih igranih filmova koji govori o životu pod opsadom, o stradanjima i svim tim strašnim stvarima koje su se događale u gradu i njihovim posljedicama, a opet je tu ispisana lijepa, topla i emotivna priča o zanimljivom prijateljstvu jednog pjesnika koji je izgubio ženu i dijete i dvojice dječaka bez roditelja... u te dvije suradnje s Kenovićem Sidran zaokružuje svoj nevelik, ali velebn scenarijski opus utemeljen na nečem što bismo već sad mogli proglasiti bosanskim poetskim realizmom na filmu, koji je Bosni i Hercegovini donio pobjede na najvećim svjetskim festivalima pa je BiH danas jedina država bivše Jugoslavije koja ima nagrade s tri najvažnija festivala i Oscara. S druge strane, Sidran tako zaokružuje i svoju priču na filmu posvećenom gradu kojem je i bukvalno dao svoje srce”.

5. LIPNJA 2024.

Predstavljena knjiga Faruka Islamovića „Izlet u Bosanski Novi”

SABOR bošnjačkih asocijacija Hrvatske i Bošnjačka nacionalna zajednica za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju organizirali su predstavljanje knjige Faruka Islamovića *Izlet u Bosanski Novi, šetnja gradom uz stare razglednice s početka 20. stoljeća*.

Knjiga je predstavljena u prostorijama Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju, a uzvanike i publiku pozdravila je Ermina Ramadanović, članica Izvršnog odbora BNZ. U glazbenom dijelu programa nastupili su zbor i orkestar Ansambla BOSANA.

O knjizi su govorili **Kadro Kulašin**, predsjednik Sabora bošnjačkih asocijacija Hrvatske i **Denis Avdagić**, sociolog, dok je **Mesud Bužimkić** govorio o stilskim značajkama arhitekture Bosanskog Novog.

Autor knjige **Faruk Islamović** nadahnuto je govorio o vremenu u kojem se rodila ideja za nastanak knjige. Najprije, bio sam motiviran slučajnim posjetom sajmu antikviteta na zagrebačkom Britanskom trgu i vidio niz izloženih starih razglednica, rekao je. Tako je počela potraga i prikupljanje pri čemu je Islamović posebnu zahvalnost istaknuo Anti Milinoviću koji je predratnih godina pokrenuo i postavio na noge Zavičajni muzej Bosanskog Novog i prije nekoliko godina ustupio mu niz drugih starih razglednica. Islamović je spomenuo i Jovicu Marčetu, Novljanina koji je posljednjih dvadesetak godina živio u Švedskoj – ustupio mu je razglednice i stare fotografije grada. Potom, njegova tetka Šuhreta Mulalić poklanja autoru staru fotografiju obiteljske trgovine Muftić te isječke iz kalendara 1988. u izdanju tamošnjeg Muzeja s napomenom da joj sve vrati nakon kopiranja jer je i ona kolekcionarka. U knjigu je, kazuje autor, uklopio i sjećanja svoje majke koja su joj navirala pri pogledu na stare fotografije. Tako je kolekcija narasla na više od 300 razglednica, fotografija, mapa, čak i grafika iz austrougarskog vremena.

U završnici predstavljanja, bivši saborski zastupnik **Šemso Tanković**, podsjetio je na lijepu povijesnu priču iz doba Napoleona kada se jedan francuski vojnik u Bosanskom Novom zaljubio u djevojku s kojom je kasnije otišao čak u Ameriku. Također, spomenuo je, tamošnja Sloboda bila je najstariji nogometni klub ovih područja, osnovana godinu dana prije splitskog Hajduka.

Tekst i foto:
Denis Beganović

Održana 8. večer bošnjačke kulture u Gradu Crikvenici

PREDSTAVNIK BOŠNJAČKE
NACIONALNE MANJINE
GRADA CRIKVENICE

BOŠNJAČKA NACIONALNA
ZAJEDNICA ZA PRIMORSKO-
GORANSKU ŽUPANIJU

V A S P O Z I V A J U N A

8

Večer bošnjačke kulture u Gradu Crikvenici

Dvorana "Zora"
Vinodolska 1 (šlara škola)

01.06.2024.g.
od 19:00 sati

BZK "Preporod"
gradsko društvo Bihać,
folklorna skupina
Mješoviti pjevački zbor
BNZ za PGŽ "Sevdalije"

BKUD "Vodnjan"
Vodnjan, folklorna skupina
Emina Sinanović
vokalna solistica

Neila Beganović, recital

Udruženje žena "Ašik kaldrma"
Podzvizd, folklorna skupina

Gost iz domovine

20

NA 8. Večeri bošnjačke kulture u Gradu Crikvenici, 1. lipnja 2024. u crikveničkoj dvorani „Zora“, publika je uživala u bogatom kulturnom programu na kojemu su se predstavili Bošnjačka zajednica kulture „Preporod“, gradsko društvo Bihać, Udruženje žena „Ašik kaldrma“, Podzvizd iz Velike Kladuše te Bošnjačko kulturno-umjetničko društvo Vodnjan. Od zborova, na programu su sudjelovali mješoviti pjevački zbor Bošnjačke nacionalne zajednice za Primorsko-goransku županiju „Sevdalije“ te domaćini, Dječji hor bošnjačke nacionalne manjine Grada Crikvenice „Jadranski dragulji“. Za solo izvedbe sevdalinki, zadužena je Emina Sinanović iz Zenice, dok se recitalom predstavila Neila Beganović, učenica Osnovne škole Zvonka Cara u Crikvenici. Voditeljice programa bile su Sedžida Beganović-Isaković i Dženisa Beganović.

Program je održan uz financijsku potporu Grada Crikvenice i Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske.

Organizator programa, predstavnik bošnjačke nacionalne manjine Grada Crikvenice Denis Beganović ima dobru komunikaciju sa svim institucijama Grada Crikvenice. Rezultat je

to dugogodišnjeg rada na očuvanju i prezentaciji nacionalnog identiteta, jezika i kulture Bošnjaka u Republici Hrvatskoj. Prije nekoliko godina pokrenuo je inicijativu, a ove je godine ponovio, za uvođenje nastave bosanskog jezika po europskom C modelu u školama čiji je osnivač Grad Crikvenica.

Pored folklor a i programa kulturne autonomije, predstavnik Bošnjačke nacionalne manjine Grada Crikvenice Denis Beganović svoje aktivnosti proširio je i na festival **Poetsko-glazbeni susreti EGMEN OD FAJDE** (Koristan razgovor). Do sad su održana dva susreta na kojima se predstavilo puno književnika iz šire regije poput članica udruženja književnika „Riječi sa Une“ Dilista Međedović, Dika Bejdić, Gorica Bukić, Nermina Latić i mnogi drugi. Od domaćih književnika sudjelovali su Damir Maras, Anđa Jotanović, Sakiba Harčević, Julijana Plenča, Ljiljana Lipovac, Nino Bijelac, Neven Barac, Suada Kučlar i drugi. Pored književnika sudjelovali su i školski zborovi crikveničkih škola te mlada Crikveničanka Ana Marija Žilić koja već nekoliko godina sudjeluje na mnogim manifestacijama vlastitim obradama sevdalinki.

6. LIPNJA 2024.

Posjet Institutu Ibn Sina u Sarajevu

PREDSJEDNIK Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju **Adis Keranović** posjetio je Naučnoistraživački Institut Ibn Sina u Sarajevu gdje mu je domaćin bio **Mohammad Hossein Abbasi Valadi**, direktor Instituta.

U vrlo ugodnom i prijateljskom podužem razgovoru u prostoru Instituta Ibn Sina obojica su istaknula zadovoljstvo dosadašnjom suradnjom na projektima te su dogovorili daljnje oblike moguće buduće suradnje.

Prije svega riječ je o predstavljanjima knjiga koje su planirane za jesen ove godine te budućih simpozija, okruglih stolova i drugih stručno naučnih skupova kao i suradnje u organizaciji raznih radionica.

Sugovornici su razmijenili najnovija dosadašnja izdanja i publikacije Instituta i BNZH te izrazili zadovoljstvo što se u publikacijama obje organizacije redovito navodi ova suradnja.

Potom je Keranović s domaćinom obišao prostorije Instituta, upoznao suradnike te zahvalio na gostoprimstvu i dobrodošlici.

21

Bajramski koncert u Zagrebu

BOŠNJAČKA nacionalna zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju organizirala je Bajramski koncert, 18. lipnja 2024. održan u dvorani „h. Salim Šabić” Islamskog kulturnog centra u Zagrebu.

Koncert je ostvaren uz financijsku potporu Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske.

Nastupili su: Dječji zbor „Jadranski dragulji”, Crikvenica; Mješoviti pjevački zbor BNZ za PGŽ „Sevdalije”, Rijeka; Ansambl i orkestar BOSANA, Zagreb.

22

Piše:
Bosiljko Domazet
Fotografije:
Ognjen Karabegović Ogi

Izložba multimedijalne umjetnice Aleksandre Kokotović

U KULTURNO-INFORMATIVNOM centru Ambasade Bosne i Hercegovine u Zagrebu, 6. lipnja 2024., otvorena je samostalna izložba likovne umjetnice **Aleksandre Kokotović** pod nazivom *Odjeci vremena: Putovanje kroz sjećanje i mit*. Izložbu je otvorila ambasadorica BiH u Republici Hrvatskoj **Elma Kovačević-Bajtal**, istaknuvši da nas umjetnost Aleksandre Kokotović motivira na promišljanje o vlastitim iskustvima i gledanje na svijet iz nove perspektive. Ambasadorica je naglasila da je BiH, kao i čitava regija, bogata talentima i umjetnicima koji kroz svoja djela pričaju priče o našoj historiji, kulturi i identitetu. Ova se umjetnica svojim radom pridružuje toj velikoj tradiciji istovremeno donoseći svježinu i inovativnost u naš umjetnički pejzaž, zaključila je ambasadorica Kovačević Bajtal.

U svojem osvrtu na izložbu likovni umjetnik iz Sarajeva **Mak Hubjer** naveo je kako Aleksandra Kokotović, u svojoj zreloj fazi umjetničkog stvaralaštva, neprestano traga za suštinskim elementima umjetnosti, često razbijajući forme i kreirajući nova umjetnička rješenja.

Tom je prilikom autorica o svojoj izložbi rekla: „Koncept izložbe je međupovezanost osobne i kolektivne povijesti, nasljeđa predaka i dubokog utjecaja prirode i snova na ljudsku svijest. Svaki komad služi kao portal u carstvo gdje se spajaju nostalgija, težnja i uzvišeno, pozivajući gledatelje na razmišljanje o zamršenoj tapiseriji postojanja i neuhvatljivoj suštini identiteta. Ova izložba istražuje dubinu ljudskog iskustva kroz prizmu vremena, sjećanja i mitova. Svako djelo predstavlja točku susreta između osobnih narativa i šireg kulturnog nasljeđa, istražujući kako nasljeđe naših predaka oblikuje naše razumijevanje sebe i svijeta oko nas”.

Aleksandra Kokotović multimedijalna je umjetnica rođena u Sarajevu. Aktivna je i prisutna na bosanskohercegovačkoj, srpskoj i američkoj umjetničkoj sceni. Izlagala je u Litvi, Poljskoj, Austriji, Francuskoj, Crnoj Gori, Albaniji, Sjevernoj Makedoniji, Bugarskoj, na Maldivima, u Egiptu, Jordanu, Bangladešu, Ujedinjenim Arapskim Emiratima, Libanonu i Engleskoj. Diplomirala je na Accademia del Lusso, članica je ULUS-a i ULUBiH-a. Živi i radi na Floridi, u Beogradu i Londonu. Priredila je oko pedeset samostalnih izložbi i sudjelovala na stotinu kolektivnih izložbi. U ožujku 2020. predstavljala je Bosnu i Hercegovinu na velikoj međunarodnoj izložbi u Dubaiju. Njezini radovi dio su privatnih i javnih kolekcija širom svijeta.

Otvorenju izložbe prisustvovali su: veleposlanik Republike Koreje Sung-Wook Hong, veleposlanik Malezije Kenedy Bin Nayong Onon, zamjenik veleposlanika Republike Bugarske Stojan Todorov Stankuloff, protojerej-stavrofor Slobodan Lalić, v. d. ravnatelj Srpske pravoslavne opće gimnazije „Kantakuzina Katarina Branković” u Zagrebu, drugi članovi diplomatskog zbora, predstavnici udruga, udruženja

Priča Aleksandre Kokotović nastala je u okviru projekta koji je autorica osmislila i predstavila na VII. Internacionalnom festivalu GRAD, održanom u Sarajevu od 29. kolovoza do 21. rujna 2023., čija je tema bila „MAČKE, umjetnici/umjetnice koji tetoviraju/obilježavaju grad”.

26

i zajednica registriranih u Hrvatskoj, kao i osobe iz umjetničkog i kulturnog života RH i Grada Zagreba.

DEVET ŽIVOTA, JEDAN GRAD – PRIČA O SARAJEVU

U srcu drevnog grada Sarajeva, gdje se ezan miješa s melodijama uličnih svirača i crkvenim zvonima, živjela je mačka kojoj nije bilo ravne. Ova mačka se zvala Ema, a pričalo se da ima devet života, od kojih je svaki ispunjen jedinstvenom avanturom koja se prepliće s bogatim gradskim tapiserijama. Emin prvi život počeo je u krivudavim ulicama Baščaršije, gdje ju je usvojio ljubazni stari knjižar po imenu Amir. S njim bi se skupčala među prašnjavim tomovima, upijajući mudrost vijekova. Jednog dana, dok je Amir pričao o sarajevskoj otomanskoj prošlosti, Ema je osjetila kako joj jeza prolazi niz kičmu, kao da u njoj odjekuju sjećanja na neko drugo vrijeme.

Kako se Emin drugi život odvijao, lutala je kaldrmom, postajući muza umjetnicima i pjesnicima koji su inspiraciju nalazili u njenim smaragdnom očima. Činilo se da svaki potez njihovih četkica i svaki potez olovkom prikazuje slojeve istorije grada, otkrivajući zaboravljene priče koje su šaputale kroz vijekove.

U trećem životu, Ema je postala tihi čuvar gradskih mostova, ljubavnika koji su se zauvijek obećali usred ljepote rijeke Miljacke. Odjeci njihovih obećanja rezonirali su s odjecima njenih prošlih života, kao da je sama ljubav bila sila koja je povezala grad. Sa svojim četvrtim životom, Ema se našla uhvaćena u ratnom metežu. Duša grada je bila ranjena, i ona je nosila ožiljke, ali ju je njen nesalomivi duh nosio kroz najcrnje dane. U ruševinama je sreća dijete koje je izgubilo sve. Emino prisustvo pružilo je utjehu, podsjećajući dijete na otpornost grada. Dijete je stasalo u prekrasnu djevojku, kada joj je mladalačke dane poremetilo stradanje grada u sljedećem velikom ratu.

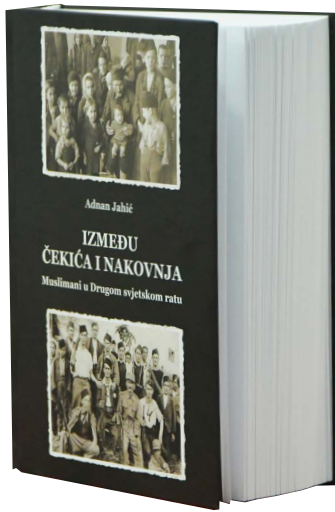
U svom petom životu, Ema je gledala kako se grad obnavlja, poput feniksa koji se diže iz pepela. Bila je svjedok stapanja kultura, harmoničnog suživota ljudi iz cijelog svijeta, od kojih svaki donosi svoje priče i snove u zagrljaj grada. Šesti, sedmi i osmi život odvijali su se u očaravajućem plesu, svaki obilježen različitim poglavljem u evoluciji Sarajeva. Ema je bila od povjerenja filozofima koji su raspravljali o smislu života u zadimljenim kafićima, pratilac uličnih prodavača hrane koji su gladnim prolaznicima prodavali đevreke i nijemi svjedok ritmičkih odjeka tradicionalne muzike koja je ispunjavala eter.

Kako se približavao njen deveti život, Ema se našla na vrhu brda, s pogledom na sarajevsku panoramu. Grad, živi mozaik života i uspomena, širio se pred njom poput živopisne tapiserije. S mudrošću svojih prošlih života, Ema je znala da njeno putovanje nije samo njeno, već i vječna nit utkana u sam grad.

I tako, zadovoljno uzdahnuvši, Ema sklopi oči, osjetivši nježni zagrljaj sarajevskog šapata. U tom trenutku, kada je sunce zaronilo iza planina, postala je jedno s gradom koji je voljela i živjela u bezbroj života. I, iako se njena fizička forma možda odmorila, njen duh je nastavio da luta ulicama, kao vječni dio očaravajuće gradske priče.

Fotografije:
Ognjen Karabegović

Predstavljena knjiga Adnana Jahića „Između čekića i nakovnja”

U DVORANI BNZH, u zagrebačkoj Ilici, 11. lipnja 2024. predstavljena je knjiga Adnana Jahića *Između čelika i nakovnja*, muslimani u Drugom svjetskom ratu, o kojoj su uz autora govorili dr. sc. **Dino Mujadžević**, viši znanstveni suradnik u Hrvatskom institutu za povijest i dr. sc. **Željko Karaula**, znanstveni suradnik, član DANU.

Prema riječima autora knjiga je sinteza pitanja mjesta i uloge, tada Muslimana, od 1941. do 1945. godine uz namjeru da se predoče različite dimenzije njihova položaja u Drugom svjetskom ratu ali i prođube istraživanja o tom razdoblju.

U knjizi se razmatraju sljedeće teme: kako su muslimani dočekali i doživjeli stvaranje NDH, tko je činio muslimansku elitu i kako se ona držala u ratu, kakva je bila uloga Muslimana u zločinima ustaškog pokreta, kakva su i kolika bila stradanja muslimana od ustanika i četnika, kakav je bio stav muslimanske vjerske i političke elite prema vjerskim prijelazima pravoslavnog i židovskog stanovništva, kako i zašto su stvarane muslimanske vojne formacije poput Hadžiefendićeve legije, Handžar divizije, vojske Huske Miljkovića, Bosanskih planinaca, u kojim i kakvim okolnostima dolazi do udaljšavanje Muslimana od NDH i Nijemaca. Autor sagledava odnos muslimana prema partizanima i narodnooslobodilačkom pokretu (NOP), njihovu poziciju i ulogu u formiranju ZAVNOBiH-a, položaj 1945. i druge značajne teme i pitanja.

„Knjiga je rezultat moje višegodišnje zaokupljenosti ovom važnom temom koja čini se nije dovoljno istraživana i tretirana u znanosti, uključujući i pitanja odnosa bosanskohercegovačkih muslimana prema kvislinškoj tvorevini NDH do njihove uloge u narodnooslobodilačkom ratu i sva pitanja koja ne oslikavaju samo položaj tog naroda kroz prizmu elite, odnosno ponašanja elitnih struktura društva, nego i kroz horizontalnu perspektivu života ljudi u tom ratu”, rekao je **Adnan Jahić**. Riječ je o četvrtoj objavljenoj knjizi profesora Adnana Jahića u izdanju Bošnjačke nacionalne zajednice za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju, koja je prema riječima profesora **Seada Berberovića**, za sada kruna istraživačkog Jahićeva rada, ali za očekivati je još njegovih djela.

„Nadam se da će ovo djelo dobro doći svima koje zanima historija Drugog svjetskog rata na ovim prostorima. Mnogi s pravom ističu da su Bošnjaci u Drugom svjetskom ratu bili, takoreći, objekt historije ili da su tokovi išli mimo njih na neki način, da su oni manje-više reagirali na one ključne kreatore političkih vojnih drugih izbivanja na Balkanu i okupiranoj Jugoslaviji. Moja knjiga nudi pomalo drugačije gledište u smislu da ona zapravo ispituje šta su sami Bošnjaci radili u Drugom svjetskom ratu i u kojoj mjeri su oni bili zaslužni za vrlo nezavidan sigurnosni, politički i ekonomski položaj i status u tom vremenu”, rekao je profesor Jahić.

27

KAPITALNA POVIJESNA KNJIGA

Piše: Sead Berberović

28

Knjiga predstavlja plod autorovog višegodišnjeg istraživanja i rada o položaju i ulozi muslimana (Bošnjaka) u Drugom svjetskom ratu. Ona donosi bogatstvo važnih podataka i analiza koje bacaju svjetlo ne samo na položaj i prilike među muslimanima nego i na stvarnost NDH i ukupne zamršene vojne i nacionalno-političke odnose u okupiranoj Jugoslaviji, napose u Bosni i Hercegovini. Kao i u svojim ranijim djelima, i u ovoj knjizi Jahić donosi mnoge nove i u povijesnoj znanosti potpuno nepoznate podatke o temama koje su predmet obrade i analize.

Recenzentica Emily Greble, autorica knjige *Sarajevo, 1941–1945*, napisala je: „Adnan Jahić postavlja novi standard historičarima koji pišu o Drugom svjetskom ratu u Jugoslaviji u ovoj izvrsnoj studiji o iskustvima Bošnjaka tokom rata. Autor baca novo svjetlo na prisustvo i djelovanje Sila Osovine u Bosni i Hercegovini te učešće lokalnih grupa u nacionalnim i međunarodnim pokretima. On se odvažno bavi najtežim temama rata: politikom arijanizacije, rasnom politikom, masovnim nasiljem, kolaboracijom, otporom. Ova hrabra studija će inspirisati novu generaciju naučnika.”

Drugi recenzent Hrvatskog instituta za povijest, Stjepan Matković, o knjizi je rekao: „Položaj

i sudbina muslimana u Bosni i Hercegovini 1941.–1945. jedna je od najintrigantnijih tema Drugoga svjetskog rata o kojoj se dosad nedovoljno pisalo. Stoga ova knjiga nije samo prva sveobuhvatna i analitička povijest toga predmeta istraživanja nego i štivo koje nudi pronicljive odgovore o snalaženjima u iskrivljenom tipu državnog uređenja pod nadzorom Sila Osovine. Autor je na temelju višegodišnjih istraživanja niza arhiva popunio brojne praznine, pružajući čitatelju mogućnost da bolje razumije bošnjačku povijest i nastojanja za oblikovanjem nacionalne samopercepcije.”

Dr. sc. Dino Mujadžević u opsežnom i detaljnom prikazu knjige naglasio je da je autor „uspješno predstavio ili propratio glavne procese iz života Bošnjaka u periodu Drugog svjetskog rata – od njihovog početnog lojalnog odnosa prema okupaciji i NDH, pa do razočarenja i odbacivanja tog režima, te njihovog učešća u otvorenim sukobima sa tim režimom, sudjelovanju u konačnom oslobođenju zemlje i, napokon, osvjetljavanju njihove pozicije u neposrednom poraću”. Ukratko „uspio je sagledati i objasniti *perspektivu* Bošnjaka u ratnim izrazima hrvatske i srpske nacionalne ideologije, njemačkih i talijanskih ratnih strategija, kao i teoriji i praksi partizanskog antifašističkog pokreta”.

Zaključak je da su bosanski muslimani u tim sudbonosnim danima bili marginalna strana od

koje ništa nije ni zavisilo, niti se za šta pitala. Bili su takoreći objekt historije. I platili su visoku cijenu, boreći se za goli opstanak i spas – što je u konačnici i bila sva njihova ratna filozofija.

Knjiga *Između čekića i nakovnja*, bez sumnje, do sada je najbolje napisana povjesnica bosanskih muslimana u Drugom svjetskom ratu. Za one koji hoće ozbiljno da se upute u ovakva i slična istraživanja, rukopisi Adnana Jahića mogu im biti uzor, a ova knjiga i dobar izvor podataka, od kojih se mnogi po prvi puta objavljuju.”

Dr. sc. Željko Karaula je posebno istaknuo pitanje „da je – Komunistička partija Jugoslavije u ratu vodila prilično realističnu nacionalnu politiku, Kroz formulu ‘srpska, hrvatska, muslimanska’ BiH Komunistička partija priznala je ono što je zatečeno u realnosti. Dugo muslimanske mase niti elite nisu vidjele KPJ kao neku stranu koja bi im bila sklona ili bliska – zbog vjerskih i nacionalnih razloga. Muslimani su sve do kraja 1943. u partizanskim redovima zapravo malobrojni, ali postupno nezadovoljstvo ustaškim režimom, sve manja nada u pobjedu Njemačke te pozivi KPJ da će muslimani činiti konstitutivni dio buduće BiH u jugoslavenskoj federaciji učinili su svoje – počelo je prilaženje u sve većem broju muslimana u partizanske redove. Muslimani su izabrali svoj odgovor.

Jahić naime tumači: „KPJ spominje muslimane kao faktor za razliku od Kraljevine Jugoslavije. Nijedan relevantan subjekt nacionalne politike, kada je riječ o hrvatskim i srpskim elitama, nije govorio o muslimanima kao posebnom narodu, nego isključivo kao vjerskoj grupaciji, unutar srpskog i hrvatskog etnosa. Komunistička partija je prva stranka koja je priznala nacionalnu posebnost muslimana Bošnjaka. Nijedna čak ni muslimanska stranka nije podvukla to da su muslimani poseban narod. Muslimani BiH u Drugom svjetskom ratu nisu bili kadri ni brojno, ni politički ni vojno da održe integritet BiH – za vrijeme SFRJ BiH je održavao komunistički i socijalistički sustav – njegov slom 1990-ih doveo je opet do toga da muslimani BiH moraju da se bore za svoj opstanak – ali sada su oni bili snažniji – uz sebe su imali dobrim dijelom međunarodnu zajednicu i arapski svijet – postali su svjesni da su sada subjekt politike s određenom snagom i samosvijesti koju su stekli – uspjeli su održati današnju BiH – budućnost će pokazati da li je to bilo dovoljno.”

Zaključio je: „Ovo kapitalno djelo o muslimanima BiH u Drugom svjetskom ratu bit će sigurno nezaobilazno u rješavanju ovog historiografskog problema među budućim povjesničarima i u historijskoj nauci. Profesoru Jahiću možemo biti samo zahvalni na tome.”

7. LIPNJA 2024.

V. etno, poetski, glazbeni program Sevdah u poeziji – poezija u sevdahu

NARODNO sveučilište Dubrava po peti puta organiziralo je manifestaciju pod nazivom „Sevdah u poeziji, poezija u sevdahu”, u foajeu Kulturnog centra Dubrava.

Nastupili su: BKUD „Sevdah”; Ansambl i orkestar „Bosana”; Sonja Kušec Bećirević i Abdulah Alija Bećirević; Fadil Ibrahimpašić. Plesni gost bila je Paula Puđak, a predstavljena je i poezija pjesnika koji pišu sevdah.

30

8. LIPNJA 2024.

„Sevdalinkom kroz Hrvatsku”

BOŠNJAČKA nacionalna zajednica za Primorsko-goransku županiju organizirala je manifestaciju „Sevdalinkom kroz Hrvatsku” koja je održana u Češkom domu u Rijeci.

Nastupili su: Mješoviti pjevački zbor BNZ za PGŽ „Sevdalije”, Rijeka; Zbor NZBI „Istarske gondže”, Pula; KDB „Preporod” Split, Zbor „Sevdah”; Ansambl „Bosana”, Zagreb; Ženski pjevački zbor „Sevde”, Sisak; KUD „Sevdah”, Rijeka, MPZ „Behar”; Dječji zbor „Jadranski dragulji”, Crikvenica.

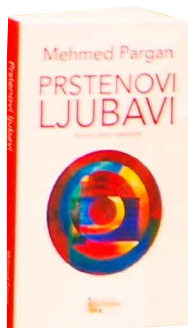
Predstavljena knjiga Mehmeda Pargana „Prvi put sa kćerkom u Potočarima”

U KULTURNO-INFORMATIVNOM centru Ambasade Bosne i Hercegovine u Zagrebu, 12. lipnja 2024. održana je književna večer na kojoj su predstavljene knjige bosanskohercegovačkog pisca, novinara i publicista Mehmeda Pargana. Otvarajući književnu večer, prisutne goste u punoj dvorani KIC-a Ambasade BiH pozdravila je ambasadorica Elma Kovačević-Bajtal koja je istakla da otvaranjem centra za sve umjetnike iz Bosne i Hercegovine nastojimo predstaviti njezinu kulturu i stvaralaštvo Zagrebu i Hrvatskoj.

O knjigama autora Mehmeda Pargana govorili su dr. Remzija Hadžiefendić Parić i profesor i antropolog dr. Hariz Halilović.

„Čežnja izgnanih je najjači osjećaj iza majčinskog”, riječi su autora dok kćeri kazuje potresne istine o mjestima gdje su gašeni ljudski životi njegove generacije, vodeći je do Drine gdje je i sam odrastao.

„Svojom radom i zbirkom priča pokušao sam dati odgovore kako samome sebi, tako i drugima, kroz spajanje moje dvije velike strasti, novinarstva i književnosti. Knjiga se nadograđuje na jednu priču iz bliske prošlosti i kao takva može pomoći da se iz jednog drugačijeg kuta sagledaju dešavanja u prošlom ratu, ali i svim prošlim ratovima”, rekao je Mehmed Pargan.

„Htio sam pokazati da nove generacije, koje preuzimaju breme Potočara i tu istinu, mogu tu priču odnijeti u budućnost potpuno rasterećeni i bez osjećaja mržnje i osvete”, govori Pargan.

Novinar i pisac, Mehmed Meša Pargan, rođen 1971. u Zvorniku, nakon završenog Filozofskog fakulteta u Tuzli, u listu *Tribina* radio je kao ratni reporter; bio urednik zvorničkog radija *Glas Drine* i tuzlanskog radija *Kameleon*; urednik lista *Dijaspora* u St. Louisu, a kao novinar etablirao se u političkom magazinu *Slobodna Bosna*, kao i u drugim dnevnim i tjednim novinama te u književnim časopisima. Objavio je knjige poezije *U potrazi za beskonačnim*, *Na tragu svjetlosti* i *Pjesme zemlje i tla*. Autor je i knjige drama *U ime naroda* te knjiga *Umjetnički i stari zanati u Bosni i Hercegovini*, *Tradicija Bosne i Hercegovine - zanati* i *Tradicionalno zanatstvo tuzlanske regije sa registrom zanatlija*. Bio je i glavni urednik monografije Narodne i univerzitetske biblioteke „Derviš Sušić”, Tuzla,

te priređivač knjiga *Srebrenica – DOKUMENTI o genocidu i Bratunac - svjedočanstvo o nekažnjenom genocidu*. Autor je i dva romana: *Grad u cvatu magnolije* i *Prstenovi ljubavi*. Knjigu putopisa i reportaža *Prvi put sa kćerkom u Potočarima* objavila je 2022. Bosanska medijska grupa.

33

ZAVIČAJNI ZEMLJOPIS U SJENI GENOCIDA

Ova jedinstvena zbirka zapisa predstavlja autorov svojevrsni putopis i vremeplov kroz njegov pogaženi i oteti podrinjski zavičaj te kroz druge dijelove Bosne i Hercegovine. Već u prvom lirskom zapisu, čitatelje i svoju kćer jedinicu Pargan vodi do Drine, one sudbinske i identitetske odrednice, gdje je odrastao i na čijim je obalama, u Zvorniku, zapisao svoje prve stihove. Kroz snažne kontraste između opisa prelijepih predjela istočne Bosne i zla koje je pokušalo unakaziti tu nsvakidašnju ljepotu i uništiti lokalne zajednice, koje su tim predjelima davale dušu, jer mjesta čine ljudi a ne puka geografija, Pargan svojom poetikom naglašava etičke aspekte svojeg pisanog svjedočanstva. On majstorski rekonstruira zbrisano, uništeno i nevidljivo, kreirajući narativ o ljudima i mjestima kojih više nema, a iza kojih su ostale barem priče, ova koju sam ispisuje i one koje, poput predanog etnologa i putopisca, strpljivo prikuplja, bilježi i kontekstualizira za svoje čitatelje. Dubina i toplina u opisima posjećenih mjesta, poput

34 onih iz Kraljeve Sutjeske i živopisne Hercegovine, ne zaostaje za onima napisanih o Podrinju. Uz svoj kreativni, spisateljski pristup, u gradnji putopisnih i zemljopisnih narativa, sabranih u ovoj knjizi, autor se također vodio historijskim izvorima i etnografskim opservacijama i razgovorima, oslonivši se na etnografsku dubinu i povijesnu širinu, koje se perfektno nadopunjuju, rezultirajući u vrlo pitkom, uzbudljivom i nadasve poučnom štivu za široku čitateljsku publiku – uz dozu utkane tuge, ali bez trunke patetike. Pargan svojim zapisima čuva zavičaj od zaborava i ostavlja ga svojoj kćeri i svim

podrinjskim i bosanskohercegovačkim kćerima i sinovima kao spomenar i zemljopis jednog uništenog mjesta kojeg nisu stigli upoznati. Zato je ova monografija lirskih i prozних zapisa o bosanskohercegovačkim mjestima nakon rata i genocida posebna jer, pored svoje nesporne književne i dokumentarne vrijednosti, također uspostavlja i transgeneracijsku komunikaciju preko vremena i prostora, živog iskustva i imaginacije, između generacije razapete između prošlosti i sadašnjosti, kojoj i autor ovog teksta pripada, i one koja iz sadašnjosti hrli u budućnost. (prof. dr. Hariz Halilović u recenziji knjige)

ZAGREB, 25. 6. 2024.

Potpisani ugovori za dodjelu sredstava za besplatnu pravnu pomoć u 2024. godini

BOŠNJAČKA nacionalna zajednica za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju potpisala je ugovor kojim joj je Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije dodijelilo sredstava za besplatnu pravnu pomoć u 2024. godini.

„Vaš doprinos je neprocjenjiv”, rekao je ministar pravosuđa, uprave i digitalne transformacije Damir Habijan na svečanom potpisivanju ugovora, „jer kroz svoje aktivnosti možete bolje identificirati sustavne probleme i potaknuti na promjene kako bismo osvijestili izazove s kojima se građani susreću i donosili bolje odluke koje se tiču građana kojima je naša pomoć potrebna. Hvala vam što ste dio ovoga i što svojim radom doprinosite socijalnoj pravdi i boljem društvu”.

Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije dodijelilo je ukupno 711.280,76 eura za 23 projekta pružatelja primarne pravne pomoći od čega je 20 projekata ovlaštenih udruga i 3 projekta pravnih klinika. U samom sustavu financiranja pružatelja besplatne pravne pomoći uvedene su određene novosti. Financiranje na jednogodišnjoj razini povećano je na

trogodišnje financiranje, a trenutno razdoblje obuhvaća period od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2025. godine.

Bošnjačka nacionalna zajednica za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju jedna je od 23 udruge i pravne klinike koja je na javnom natječaju prijavila projekt i došla sredstva za pružanje besplatne pravne pomoći.

Cilj projekta kojega provodi Bošnjačka nacionalna zajednica za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju je pomoći Bošnjacima koji žive i rade u Republici Hrvatskoj u rješavanju njihovih pravnih problema pružanjem pravnih savjeta od strane odvjetnika s kojima je dogovorena suradnja u okviru ovoga projekta.

Ukoliko imate kakvo pravno pitanje, obratite nam se na e-mail: bnzh@zg.ht.hr ili telefon 01/48 19 377

Naši odvjetnici pružit će Vam besplatan pravni savjet uz zajamčenu diskreciju.

(<https://mpudt.gov.hr/vijesti/ministar-damir-habijan-dodijelio-ugovore-o-dodjeli-sredstava-za-besplatnu-pravnu-pomoc/28329>)

35

Piše:
Mirela Čaušević

Iz ljubavi prema Bosni i Istri - 19. Festival bošnjačke kulture u Istri

U ORGANIZACIJI Nacionalne zajednice Bošnjaka Istre, jedne od najstarijih udruga manjina budući da djeluje gotovo tri desetljeća i okuplja znatan broj pripadnika bošnjačke nacionalne manjine, održan je i jedan od najstarijih festivala manjinske kulture u Istri. Posebnost ovog programa je što je započeo 15. lipnja u Umagu, potom 29. lipnja u Puli i 30. lipnja u Medulinu kao dio programa proslave Dana općine. Festival bošnjačke kulture u Istri, ove godine održava se devetnaestu godinu zaredom.

Festival je započeo 15. lipnja, u organizaciji Nacionalne zajednice Bošnjaka Bujštine Umag na čelu s predsjednicom Mimom Borić, a svečano ga je otvorio gradonačelnik Grada Umaga Vili Bassanese. U kulturno-umjetničkom dijelu programa nastupio je *Sevdah zbor Rosa* iz Ljubljane koji djeluje pri Bošnjačkom kulturnom savezu Slovenije iz Ljubljane. Izvedbom sevdalinke oduševili su sve prisutne koji su pratili program.

Predsjednik Nacionalne zajednice Bošnjaka Istre, Senad Pršić istaknuo je da je već dugi niz godina Festival i dio turističke ponude, ali prije svega i prilika da se sugrađani upoznaju s kulturnom baštinom Bošnjaka koji žive u Puli i Istri.

Prisutne su pozdravili ispred Istarske županije, pročelnica Upravnog odjela za talijansku nacionalnu autohtonu zajednicu, nacionalne manjine i mlade Tea Batel i zamjenica gradonačelnika Grada Pule, Ivona Močenić.

Kako je svrha i cilj Festivala, osim promocije i očuvanja naše kulturne baštine ove godine ugostili smo i predstavnike Općine Novi Grad Sarajevo i RKUD Proleter.

Ispred Općine Novi Grad Sarajevo prisutne je pozdravila Amina Vatreš-Nezirović

i Naliha Šabanović te predsjednik „BH Folk Fest” Sahudin Kačar te ispred Općine Medulin pročelnica Upravnog odjela za opće poslove i društvene djelatnosti Suzana Racan Stern.

Raskoš i ljepotu narodnih nošnji, te bogatstvo narodnih igara predstavilo je Radničko kulturno umjetničko društvo „Proleter” osnovano je za vrijeme Austro-Ugarske monarhije još davne 1905. godine otkada kontinuirano djeluje pod ovim imenom. Osnovni cilj društva je da od zaborava sačuva kulturnu tradiciju i baštinu naroda koji žive na prostoru Bosne i Hercegovine te da svoj rad predstave kao u BiH tako i u inozemstvu. Trenutno društvo ima više od 350 aktivnih članova koji djeluju u više sekcija. Igrama i plesovima iz svih dijelova Bosne i Hercegovine oduševili su okupljenu publiku koja je iz Pule sa sobom ponijela autentičnu razglednicu.

Kroz tradicionalne pjesme sevdalinke poveo nas je zbor Nacionalne zajednice Bošnjaka Istre Istarske gondže, Jasmina Makota, Mirsad Kulo i Izeta Milišić. Inicijator osnivanja zbora je predsjednik Nacionalne zajednice Bošnjaka Istre Senad Pršić i tajnica Mirela Čaušević, a zbor vrijedno radi pod vodstvom Ane Orsag.

Kako bi se Bosna mogla doživjeti svim osjetilima, vrijedne članice Nacionalne zajednice Bošnjaka Istre pripremile su tradicionalna bosanska jela, bureke, sirnice, baklave, hurmašice.

Zahvaljujemo pokroviteljima, Savjetu za nacionalne manjine RH, Istarskoj županiji, Gradu Puli, Općini Marčana, Općini Medulin i TZ Grada Pule koji su prepoznali i uvažili naš doprinos multikulturalnosti te brojnim pojedincima koji svojim radom nesebično doprinose očuvanju kulturne baštine.

Piše: Mirela Čaušević

6. SRPNJA 2024. DOGAĐANJA

Istarske gondže nastupile u Fažani

U ORGANIZACIJI KUD „Ulika” iz Fažane na čelu s predsjednicom Mirjanom Radišić Ružić održani su VII. susreti KUD-ova, *Plesom i pjesmom kroz Istru i Hrvatsku* na kojem su nastupili KUD-ovi Istre, zbor Nacionalne zajednice Bošnjaka „Istarske gondže”, Makedonsko kulturno umjetničko društvo „Sveti Kiril i Metodije”, Društvo Perojskih Crnogoraca „Peroj 1657” i KUD „Strahoninec” iz Čakovca te domaćini KUD „Ulika” iz Fažane.

Program je započeo tradicionalnim mimohodom kroz Fažanu, dok su mnogobrojni prisutni, a i turisti sa velikim zanimanjem pratili i fotografirali raznolike tradicionalne nošnje. Mimohod je krenuo od MMC, kulturnog centra u Fažani, nastavio se rivom sve do Trga Sv. Kuzme i Damjana gdje je i održan bogat program. Bila je ovo večer obogaćena kulturnom raznolikošću i međusobnim uvažavanjem.

37

Piše: Mirela Čaušević
Fotografije: Nejra Delimehić

PULA, 8. LIPNJA 2024.

Program „Safet Isović, Orfej našeg vremena”

U ORGANIZACIJI Nacionalne zajednice Bošnjaka Istre na čelu s predsjednikom Senadom Pršićem i u suradnji s Muzejom književnosti i pozorišne umjetnosti BiH, u pulskom kinu Valli održan je program „Safet Isović Orfej našeg vremena”

Ambasadorica Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj, **Elma Kovačević Bajtal** svečano je otvorila izložbu, a program je započeo sevdalinkama *Oj Safete Sajo*, *Sarajlijo* i *Oj djevojko Anadolko* u izvedbi zbora NZBI „Istarske gondže”, dok je **Enisa Buljubašić** dugogodišnja članica NZBI i zbora izvela *Pjesmom što nas pamti*. Izložba o dojenju sevdaha, Safetu Isoviću otvorena je do kraja lipnja.

O velikanu sevdaha Safetu Isoviću govorio je prof. dr. sc. **Esad Bajtal**, jedan od najboljih poznavatelja sevdaha, autor brojnih knjiga od kojih se izdvaja *Sevdalinka*, alhemija duše. Iz zanimljivog izlaganja Esada Bajtala izdvajamo podatak da je Safet Isović na jednom od nastupa čak 17 puta izlazio na bis, što nije zabilježeno kod drugih izvođača. Isto tako, Safet Isović, ambasador sevdaha, punio je i dvorane svjetskih pozornica, dobitnik je Zlatnog mikrofona i vlasnik 35 ploča u zlatnoj i srebrnoj nakladi.

38

Autorica izložbe, kustosica Muzeja za književnost i pozorišnu umjetnost, mr. sc. **Đana Kukić**, naglasila je važnost kulture sjećanja i njegovanja kulturne baštine, osobito sevdalinke, nacionalnog blaga BiH.

U ime gradonačelnika Pule Filipa Zoričića, prisutne je pozdravio zamjenik gradonačelnika **Bruno Cergnul**, a u ime Pula film festivala voditeljica kina Valli **Nataša Šimunov**.

Program je sufinanciran sredstvima iz Državnog Proračuna putem Savjeta za nacionalne manjine RH, Istarske županije i Grada Pule.

39

Potočari – potop i Nuhova lađa spasa

Jedanaestog julskog dana
Svake godine iznova Duše te
Ionako žive (mada vi to ne osjećate)
Nanovo ožive

I poteku hiljade potoka-duša
U sabah rani
Miskom okupani

Potočarskih duša more
Evropu potopi
(Tu staru damu u lažnom sjaju
Što bi da blista)

40

U Nuhovoj lađi jedan narod mali
Čvrste vjere
Obraza čista

Na Drini ćuprija i grebna tišina

Greb svaki

Ispod busenja bosanskog mir svoj ima
U tišini braću svoju i očeve
svoje ima

Insan je hudi od zemlje
stvoren i od vode...

Na granici svjetova u vodi toj kad biješe umoren
Krik svaki i odjek mu
u greb nebeski

Panti Drina

Za bolest zaborava mudrost je lijek
Anamo njima znanost neznana

Grebna je tišina!

Anamo njima vjekovna gdje vlada duševna kuga
Mitska znanost neznanja
Zemlja i voda bez Duha
kvadratura kruga.

Na Drini je ćuprija a ispod hući...
Grebna tišina!

Slovo o Adamu - biografija

ADAM A. SUBAŠIĆ, rođen je 22. 6. 1958. u Donjim Biljanima, kod Ključa. Po struci diplomirani inženjer mašinstva, po duhovnom opredjeljenju muzičar i pisac, po nacionalnosti antinobelovac (autor i bubnjar grupe Kongres, 1984.; koautor albuma za djecu Slatki snježni voz, 1989.). Učesnik oslobodilačkog rata od 1992.-1995. u 1. Viteškoj brigadi I. Korpus, oficir časne ARBiH, RVI.

Knjige: Nasrudin-hodža i druge priče - priređivač, izdavač Medžlis IZ Bihać (1999); Čokolend Princeza Osmijeh - suizdavač Centar za djecu i omladinu N. Sarajevo (2008); Princeska nasmeha - KDB Biser, Slovenija (2010); Romani: Tečaj brzog spavanja - IK Dobra knjiga, Sarajevo (2012); DOBRI u potrazi za imenom - samostalno izdanje (2015); Muzički čokolend, slikovnica - samostalno, suizdavač AMUS (2017); Stihio-zbirke: Mirno spavaj Mevlana, IK Dobra knjiga (2018); Pustinjska ruža, samostalno izdanje (2019); Ptice kao mi, Synopsis, Zagreb-Sarajevo (2021); U Bosni budan budi, IK Dobra knjiga (2022). Živi i devera u Sarajevu.

Fotografija: Nikola Šolić

Fotografija: Nikola Šolić

BOŠNJAČKI

SVE su Sidranove priče „vezane za mahalu”, bilo fizički ili metaforički. A pritom ta mahala, u kojoj se odvijaju priče o životu, sazrijevanju, prvim ljubavima, porodicama, ideologijama i revolucijama, kod Sidrana postaje ne samo cijelo Sarajevo, nego čitav svijet...

POTREBNO nam je sjećanje, a pogotovo pamćenje, jer se dogodilo toliko ružnih stvari da je normalno da sjećanja počinju blijedjeti ili se u njih sve češće useljavaju tuđe intervencije i interpretacije. Kultura sjećanja je kratkotrajna, ili u najmanju ruku nepouzdana, za razliku od kulture pamćenja koja ide pod ruku s poviješću kao historiografijom, pravnim aktima, presudama, činjenicama koje su neosporne...

TKO je zapravo pobijedio na izborima, koji svjetonazor je prevladao? Pogledajte svijet oko sebe, bliže i dalje, vidjet ćete, budimo optimistični, proplamsaje slobode, ali i pobornike turbo konzervativnih ideja i svjetonazora, one koji ‘slobodom mišljenja’ nazivaju osporavanje ustavnim zakonom zaštićenih prava manjina i prigovaraju medijima manjina što se ne bave samo manjinskim temama. Kao da bi oni imalo znali štogod o tome što su to *manjinske* teme...
